WP. Sołtys Gromady

....

o. p. ....

CENA NUMERU 50 GR. OPŁATA POCZTOWA UISZCZONA GOTÓWKĄ.

Rok VI. Kraków, dnia 1 sierpnia 1939 r. Nr 8.

PRZEGLĄD SAMORZĄDOWY

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM ADMINISTRACYJNYM, GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM

TREŚĆ:

NAKŁADEM INSTYTUTU ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZEGO W KRAKOWIE. — (LICEUM ADMINISTRACYJNE)
WYKONANO W DRUKARNI „POWŚCIĄGLIWOŚĆ I PRACA" W KRAKOWIE, UL. KAZIMIERZA WIELKIEGO 95.

PRZEGLĄD SAMORZĄDOWY

MIESIĘCZNIK

POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM ADMINISTRACYJNYM, GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM

PRENUMERATA:
ROCZNA 6 ZŁOTYCH
PÓŁROCZNA 3 ZŁOTE
KWARTALNA 1 ZŁ. 50 GR.

PRENUMERATA
Dla gromad, członków organów ustrojowych i pracowników związków samorządowych 3 zł rocznie.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
KRAKÓW
UL. KAPUCYŃSKA L. 2. TEL. Nr 112-50.
KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr 405-046.
REDAKCJA CZYNNA WE ŚRODY OD G. 18—19.
NACZELNY REDAKTOR PRZYJMUJE W PIĄTKI OD GODZINY 19—20.
NADESŁANYCH RĘKOPISÓW REDAKCJA NIE ZWRACA.

CENY OGŁOSZEŃ
CAŁA STRONA 100 ZŁ, 1/2 STRONY 50 ZŁ, 1/4 STRONY 30 ZŁ, 1/8 STRONY 20 ZŁ. W TEKŚCIE O 20% DROŻEJ.
PUBLIKACJE BILANSÓW O 50% DROŻSZE.

NACZELNY REDAKTOR LUDWIK OSIECKI.

ROK VI. KRAKÓW, DNIA 1 SIERPNIA 1939. NR 8.

TREŚĆ:

LUDWIK OSIECKI

Najpilniejsze zagadnienia gospodarcze Kalwarii i sposoby ich zrealizowania.

OD REDAKCJI.

Dnia 16 lipca nastąpiło, zapowiedziane w poprzednim N-rze „Przeglądu“ uroczyste otwarcie IX Targów Meblowych i Wyrobów Przemysłu Ludowego w Kalwarii Zebrzydowskiej pod Krakowem. W ramach uroczystości otwarcia Targów Prezes Zarządu Targów, oraz Naczelny Redaktor naszego pisma p. Ludwik Osiecki wygłosił odczyt, który zamieszczamy w streszczeniu, uważając, że zawarte w tym odczycie uwagi mogą mieć zastosowanie i w innych miejscowościach.

Ocena zagadnień gospodarczych każdego regionu, czy nawet poszczególnej miejscowości, kierunki rozwojowe tych zagadnień i sposoby ich realizowania, uzależniają się od wielu czynników — nie tylko gospodarczych w ścisłym słowa tego znaczeniu, lecz przyrodzonych i historycznych, oddziaływujących w większym lub mniejszym stopniu na całokształt stosunków tej miejscowości, czy też okolicy. Toteż dopiero zgodne, łączne, powszechne i równoległe działanie tych wszystkich czynników, może wywołać należyte skutki, nadać procesom gospodarczym rozmach, odpowiednią skalę i tempo.

Na tle tej tezy analiza aktualnych zagadnień gospodarczych Kalwarii i najbliższych jej okolic, wskazuje nam, że właśnie tutaj, być może w większym stopniu niż gdzie indziej, występuje szereg czynników, powiązanych pomiędzy sobą wspólnymi nićmi, od działalności których i odpowiedniego ich wykorzystania w pierwszym rzędzie uzależnia się postęp gospodarczy. W pierwszym rzędzie, bo niewątpliwie siła ekspansji tych elementów jest ograniczona, a w każdym razie nie przedstawia się jednolicie, zatem i inicjatywa czynników poza lokalnych musi znaleźć w realizowaniu omawianych problemów odpowiedni wyraz.

Klasztor, będący celem pielgrzymek licznych rzesz pątników, ludność posiadająca talent wytwarzania pięknych mebli, okolica o walorach letnisko-

wo-turystycznych, obydwie gminy miejska i wiejska, jako najbardziej naturalne formy zbiorowego bytowania ludności — oto zasadnicze elementy, które stanowią podstawę i punkty wyjściowe dla akcji nad gospodarczym odrodzeniem Kalwarii.

Wpływ tedy wymienionych przed chwilą elementów na kształtowanie się całokształtu stosunków w regionie Kalwarii był i jest istotny.

Już sama nazwa miejscowości wskazuje, jak ścisle związana jest ona z klasztorem, który wzniesiony wolą magnata polskiego ku chwale Boga Najwyższego, a być może dla przebłagania grzechów, bo któż z nas jest bez grzechu, przez szereg wieków był nie tylko świątynią Pańską, miejscem adoracji wielu tysięcy pątników, ściągających rok rocznie do tej tak drogiej dla serca każdego katolika miejscowości, lecz był on również ośrodkiem promieniowania na dalsze okolice kultury duchowej i materialnej.

Ten ogromny, jak to obserwujemy napływ pątników do Kalwarii, wywołuje również konsekwencje gospodarcze. Wyłania się zagadnienie pomieszczenia i wyżywienia wielotysięcznych rzesz przybyszów. Stąd powstają odpowiednie warunki dla rozwoju przemysłu gospodniego i gastronomicznego. Rozwija się wytwórstwo i handel pamiątkami i dewocjonaliami niestety u nas owładnięte w dużej mierze przez wytwórców i sprzedawców niekatolików.

Nie mam bynajmniej zamiaru imponować dorobkiem zaobserwowanym gdzie indziej. Jednak uważam, że pewne przykłady mogą być dla nas w danym wypadku pouczające. Widzimy więc np., że wielkie klasztory na Zachodzie, położone w okolicach podgórskich o wysokich walorach uzdrowiskowych i turystycznych, że wym. tutaj klasztor w Ettal w Bawarii, klasztory położone u stóp Pirenejów we Francji nie tylko, że stanowią ośrodki inicjatywy, jeśli chodzi o rozwój przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego, o wytwarzanie i zbyt pamiątek i dewocjonali, lecz eksploatują we własnym zakresie, ku wielkiemu pożytkowi licznych gości i swemu, gospody i hotele Oberammergau w Bawarii, miejscowość niewielka, dzięki sławnym widowiskom passyjnym, odbywającym się tam tylko co 10 lat, przeistoczyła się w znaną miejscowość letniskowo - wypoczynkową, ściągającą rok rocznie liczne rzesze turystów. Powstały tam hotele, pensjonaty, tempo życia gospodarczego wzmogło się, co w efektach swych wywołało dobrobyt ludności.

Cytuję fakty, które mają miejsce w warunkach, odpowiadających warunkom Kalwarii i stwierdzam, że klasztor tak jak i w wiekach ubiegłych włożył tam, równolegle z innymi czynnikami, poważny wkład w dzieło gospodarczego dźwignięcia miejscowości w formie oczywiście innej niż dawniej, dostosowanej do ducha czasu, do koniunktury, do upodobań, rozumiejąc, że wkład ten sowicie się mu opłaci.

Daleki jestem od ugruntowania opinii, że skala rozmiarów dokonanych tam poczynań mogła by mieć zastosowanie w naszych warunkach. W danym wypadku pragnę jedynie uwypuklić rolę klasztoru miejscowego w akcji, zmierzającej do gospodarczego podniesienia Kalwarii, uważając, że zapoczątkowane poczynania w tym względzie powinny oczywiście odpowiadać naszej rzeczywistości i nie odbiegać od standartu naszego życia.

Wspomniałem, że Kalwaria i najbliższe jej okolice, Lanckorona, Brody, Zebrzydowice itd., stanowiące jednolity region gospodarczy, leżą w pasie letniskowo-turystycznym. Są bogato wyposażone w góry, lasy, klimat, pejzaż, zabytki, mają stosunkowo niezłe połączenia komunikacyjne: szosowe i kolejowe. Jest to tedy również niezmiernie ważny czynnik, mogący się b. poważnie przyczynić do podniesienia dobrobytu ludności.

Badania nad ruchem letniskowym i jego znaczeniem gospodarczym dla ludności wiejskiej wskazują nam, że z ogólnej kwoty, przywożonej przez letników do uzdrowisk i letnisk podkarpackich, czwarta część tj. ponad 20 milionów dostaje się na wieś. W Lanckoronie, Kalwarii i w innych w pobliżu położonych miejscowościach obserwujemy już pewne nasilenie ruchu letniskowego. Istnieją jednak ogromne możliwości dalszego rozwoju tego ruchu. Nie należy bowiem zapominać, że w ogóle ruch letniskowy uległ zdemokratyzowaniu, — dawniej tylko ludzie bogatsi mogli korzystać z dobrodziejstw wywczasów letnich, czy też zimowych — obecnie ruch ten stał się więcej powszechny, spopularyzował się, — sfery zamożniejsze udają się do miejscowości większych, wspanialej urządzonych, droższych, natomiast mniej zamożni mieszkańcy miast zapełniają w lecie wsie naszego podkarpacia. A przecież i oni pozostawiają tam pieniądze z tytułu wynajmowanych pomieszkań i nabywanych produktów.

Aby jednak zachęcić mieszkańców miasta do liczniejszego napływu na wieś, aby ruch letniskowy wzmóc, należy daną miejscowość odpowiednio przysposobić dla przyjęcia letnika. Oczywiście nie mam na myśli jakich wielkich programów inwestycyj letniskowych, wymagających ogromnych kapitałów, uruchomienie których, powiedzmy sobie szczerze, jest trudne i często niezależne od naszych wysiłków. Siłą więc faktu, program wielki może być wykonany w dłuższym czasokresie. W danym wypadku chodzi mi o takie inwestycje, które własnymi siłami, z pewną nieznaczną pomocą z zewnątrz, dadzą się wykonać i niewątpliwie popchną sprawę naprzód.

Chcę stwierdzić, że zabezpieczenie pewnych elementów, zmierzających do podniesienia poziomu wsi letniskowej, faktycznie nie wymaga wkładów materialnych, lecz tylko staranności i pewnej dozy dobrej woli. Weźmy przykład z pobliskiej Lanckorony, która własnymi siłami, stosując m. in. szarwark,

Hala targowa w Kalwarii pod Krakowem — prace nad budową

przy pewnej pomocy z zewnątrz w formie dogodnej pożyczki, wybudowała basen kąpielowy, weźmy przykład z Kalwarii, która niedawno w ten sam mniej więcej sposób zainstalowała wodociąg i światło elektryczne. A przecież basen kąpielowy to atrakcja, która przyciąga letników — woda i światło — to podstawowe wymogi kulturalne, niezmiernie cenne w letniskach.

Poza wodą, drogą, światłem, chodziło by tedy o nadanie miejscowościom regionu kalwaryjskiego możliwie najbardziej kulturalnego zewnętrznego wyglądu przez utrzymywanie należytej czystości, zakładanie zieleńców, kwietników, o utrzymanie czystości i estetycznego wyglądu pomieszczeń. Te zabiegi doprawdy kosztują tylko sumę osobistych, lub zbiorowych wysiłków, bądź wymagają niewielkich, łatwo dostępnych wkładów, a należyte rozwiązanie ich napewno wywoła zwiększony ruch letników, a przez to zwiększy dobrobyt ludności.

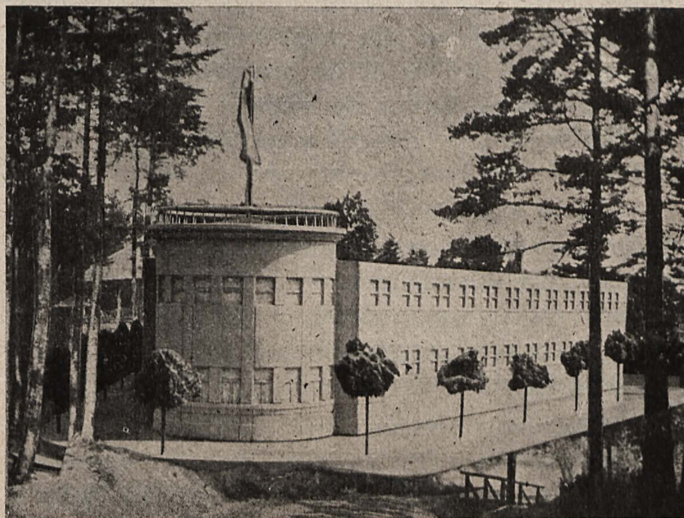
Pragnę poinformować Szanownych Państwa, że ważkość rozwoju letniskowego, jako czynnika gospodarczego odrodzenia wsi, zwłaszcza w naszym województwie, wywołało powstanie Związku Letniskowego gmin i powiatów województwa krakowskiego, stoisko którego to Związku mieliśmy możność oglądać na Targach. Związek ten chętnym udzielać będzie rad i wskazówek w tej materii.

Atoli najważniejszym czynnikiem gospodarczym Kalwarii i najbliższych jej okolic, to umiejętność wytwarzania przez ludność mebli.

Na obszarze bowiem, obejmującym ponad 11 tysięcy ha, o zaludnieniu, sięgającym około 20 tys. mieszkańców wre praca dzień cały, a często i w nocy w około 600 warsztatach stolarskich, z których 287 jest zarejestrowanych w poszczególnych cechach, a około 300 pracuje wyłącznie systemem chałupniczym.

Kunszt wytwarzania mebli w Kalwarii ma długoletnią już za sobą historię — jest jakby przedłużeniem tych świetnych tradycji ośrodków stolarskich, jakie istniały w końcu XVII, przez XVIII i na w pierwszej połowie XIX wieku w szerokim promieniu Krakowa ze sławną Kolbuszową na czele. Wszak meble kolbuszowskie, to duma polskiego rzemieślnika stolarza, zarówno jeśli chodzi o wyrób ich, solidność, jak i artyzm. To potężny wkład do skarbnicy kultury narodowej. Sprzęt (meble) kolbuszowskie są ozdobą najwytworniejszych wnętrz, szczycą się nimi muzea, a miłośnicy i kolekcjonerzy rzeczy starych i cennych, płacą za nie na wagę złota. Jednym słowem konkurują one z wytworami najsławniejszych artystów mistrzów stolarskich Zachodniej Europy.

Z upadkiem Polski, z powodów których nie będę w tej chwili analizował, upadła Kolbuszowa, a punkt ciężkości wytwórstwa meblowego przesunął się do Kalwarii, gdzie osiągnęło ono bardzo znaczny rozwój i walory, dzięki uzdolnieniom rzemieślników i dzięki kreowaniu w swoim czasie przez Wydział Krajowy szkoły stolarskiej, która dotąd jako szkoła Państwowa istnieje.

Hala targowa w Kalwarii pod Krakowem — w/g projektu

Jednak stwierdzić należy, że sytuacja materialna stolarzy kalwaryjskich jest na ogół zła. Są oni,

głównie z powodu braku odpowiedniego kapitału obrotowego, całkowicie uzależnieni od nakładców, których postępowanie zmierza do przesunięcia gros zysku dla siebie wzgl. na pośrednika.

Akcja, zmierzająca do wyemancypowania się wytwórcy chałupnika z pod zależności nakładcy, wzgl. uzyskania równowagi w podziale zysków, akcja która znalazła wyraz w powołaniu do życia „Targów Kalwaryjskich", spółdzielni „Stolarz", mającej na celu zakup surowca, w utworzeniu Kasy bezprocentowego kredytu, niewątpliwie wywołała pewne już pozytywne, dające się określić skutki, jednak nie usunęła zła całkowicie. Gdy, budująca się obecnie, dzięki wydatnej pomocy Rządu, Hala Targowa wraz z ususzarnią, będzie dalszym b. poważnym ogniwem w omawianej akcji, to ciągłe, konsekwentne, niezależnie od nasuwających się trudności i niepowodzeń, pogłębianie prac organizacyjnych w tych już powołanych do życia komórkach stanowi warunek nieodzowny dla całkowitego uzyskania, leżących jeszcze, nie łudźmy się, w dalekiej perspektywie celów, które postawiliśmy sobie, rozpoczynając naszą pracę.

W założeniach inicjatorów rozpoczętych i kontynuowanych tu w Kalwarii prac nad jej podniesieniem gospodarczym, leży nie tylko doprowadzenie przemysłu meblowego pod względem jakości i walorów artystycznych do najwyższych szczytów, lecz i stworzenie, mówimy to otwarcie solidnego polskiego nakładctwa i pośrednictwa.

Analizując tedy aktualne zagadnienia rzemiosła kalwaryjskiego, jeśli chodzi o wzgląd pierwszy tj. dalsze udoskonalanie jakości i podkreślam, walorów artystycznych przemysłu meblowego, to momentem istotnym tutaj będzie dalsza rozbudowa szkoły stolarskiej, wpływ której na rozwój Kalwarii, jako ośrodka wytwórstwa meblowego, jak to już zaznaczyłem, był i jest tak decydujący.

W tym względzie nasuwała by się przede wszystkim konieczność organizowania kursów dokształcających dla mistrzów i czeladników, pogłębianie kultury artystycznej, przez organizowanie m. in. specjalnych kursów rysunkowych, dalej kursów farbowania drzewa, kalkulacji, księgowości.

Przy szkole powinny być utworzone i zorganizowane odpowiednie laboratoria, w których przeprowadzone doświadczenia, choć by z zakresu suszenia drzewa, stosowania go, barwienia itd. mogły by być zużyte z pożytkiem nie tylko przez uczniów szkoły, lecz i przez cały przemysł meblarski. Należy stwierdzić, że każdy wkład przez Państwo tutaj włożony sowicie opłaci się, bo wzmocni siłę ekspansji ośrodka kalwaryjskiego i zwróci się w formie zwiększonych wpływów podatkowych.

Wreszcie, jeśli chodzi o podniesienie jakości wytwórstwa meblowego, stojącego w Kalwarii, jak to powszechnie jest wiadomo na wysokim już poziomie, to niewątpliwie budująca się nowoczesna suszarnia, stanowić będzie poważny argument postępu w tym względzie, zwłaszcza dla mniej zamożnych wytwórców.

Kalwaria przywiązuje dużą wagę do roli, jaką odegra Hala Targowa, budowana przez Związek Międzykomunalny obydwóch gmin tj. Kalwarii miasta i wsi. Będzie ona bowiem nie tylko stałą wystawą mebli i przez to ułatwi bezpośredni kontakt wytwórcy z nabywcą, lecz również umożliwi uruchomienie kredytów zastawowych tak potrzebnych dla wytwórcy kalwaryjskiego, który często, wobec konieczności chwili, zmuszony jest swój towar sprzedać za bezcen.

Jeśli już mówię o kredycie, to pozwolę sobie zwrócić uwagę, jak ważną rolę może odegrać uruchomienie dogodnych kredytów obrotowych, zarówno dla zwiększenia obrotów wewnętrznych, jak i eksportu mebli za granicę. Stwierdzić bowiem należy, że często b. poważne oferty zagraniczne nie mogły być przyjęte, gdyż z powodu braku kredytu obrotowego nie było pewności, czy zamówienie będzie w czasie wykonane. Stąd oczywiście wypływa szkoda nie tylko dla wytwórcy naszego ośrodka, lecz i dla bilansu handlowego Państwa. W równym stopniu uruchomienie w dostatecznych rozmiarach kredytu obrotowego, oczywiście łatwo strawnego, pobudzi inicjatywę prywatną i przyczyni się do szybkiego wkroczenia na rynek meblowy solidnego pośrednictwa, do czego przywiązujemy tak dużą wagę i czemu dałem już wyraz w poprzednich ustępach dzisiejszego mego odczytu.

Jest rzeczą sądzę bezdyskusyjną, że wyrób ręczny jest więcej solidny niż maszynowy, zwłaszcza jeśli chodzi o przemysł artystyczny, do którego zaliczyć należy wytwórstwo meblowe. Jednak z drugiej strony zastosowanie maszyny potania produkcję i stwarza lepsze warunki konkurencyjne. Dlatego też zagadnienie zelektryfikowania Kalwarii i zmotoryzowania warsztatów stolarskich zjawia się również jako jeden z najbardziej zasadniczych postulatów dla Kalwarii. Kalwaria tedy oczekuje sfinalizowania zapowiedzianej Spółki dla elektryfikacji Małopolski Zachodniej, zwłaszcza, że ma już przygotowaną częściową sieć i potrzebne instalacje.

Sądzę, że w ten sposób wyczerpałem i omówiłem te najważniejsze zagadnienia, które nasuwają się, jako niezbędne elementy dla gospodarczego podniesienia regionu kalwaryjskiego. Scharakteryzowa-

łem również rolę i udział tych czynników, od których przede wszystkim uzależnia się osiągnięcie zamierzonych celów.

Liczyć się oczywiście należy, że pewne elementy naszkicowanego programu bądź mogły być zrealizowane na dłuższej fali, pewne jednak w tempie szybszym, a zaobserwowana inicjatywa społeczeństwa kalwaryjskiego, która przyoblekła się w realne kształty szeregu organizacji, walczących już na tym odcinku, stwarza obiektywnie podstawy do patrzenia się w przyszłość z ufnością.

Czynniki zaś ponadlokalne dały wyraz żywemu zainteresowaniu się tymi tu dzisiaj omówionymi zagadnieniami i doceniły wysiłki miejscowego społeczeństwa. Dowodem tego jest m. in. udzielenie przez Rząd tak znacznej pomocy materialnej, która umożliwiła Zw. Międzykom. przystąpienie do budowy Hali Targowej i suszarni.

Mgr JÓZEF PRZETOCKI

Rozwój i działalność Kasy Bezprocentowego Kredytu dla Rolników Ziemi Krakowskiej i Podhalańskiej.

W numerze trzecim z roku ubiegłego naszego pisma p. Ludwik Osiecki w artykule pt. „Kasy bezprocentowego kredytu, jako środek gospodarczego podniesienia wsi“ omówił cele i założenia Kasy Bezprocentowego Kredytu dla Rolników Ziemi Krakowskiej i Podhalańskiej zorganizowanych z końcem roku 1937 z inicjatywy Wojewody Krakowskiego p. dr Józefa Tymińskiego. Nawiązując do tego artykułu pragniemy obecnie poinformować Szanownych Czytelników o rozwoju i działalności placówki, której działalność staje się z dnia na dzień coraz więcej owocna i powszechna.

Omówienia wymagają przede wszystkim prace zarządu głównego Kasy, zmierzające do ustalenia wytycznych działalności, w ramach założeń statutowych, omówionych i rozwiniętych we wspomnianym wyżej artykule p. Ludwika Osieckiego.

W toku prac dotychczasowych ustaliły się następujące wytyczne działalności Kasy:

1. Kasa udziela pożyczek tym spośród rolników, którzy nie mogą korzystać z kredytów w instytucjach finansowych, z powodu niemożności dania tym instytucjom majątkowej gwarancji zwrotu pożyczki.

2. Zgodnie z założeniami statutu, pomoc kredytowa udzielana jest z uwzględnieniem postulatów postępu rolniczego, np. za pożyczkę z Kasy Bezprocentowego Kredytu ma być kupiona krowa rasowa. W celu zapewnienia sobie fachowej opinii o celowości wydatku, na który ma być udzielona pożyczka, oraz dopilnowania właściwego zużycia pożyczki, Kasa dąży do ścisłej współpracy oddziałów Kasy z okręgowymi towarzystwami rolniczymi.

Za najlepszą formę tej współpracy uważa Zarząd Kasy należenie agronoma powiatowego do zarządu oddziału Kasy, a tam gdzie jest kilka oddziałów — przynajmniej do oddziału najważniejszego, z tym, że do innych oddziałów powinni należeć instruktorowie rejonowi.

Zasady powyższe są najzupełniej słuszne, a przestrzegane rygorystycznie, powinny zadecydować o odegraniu przez Kasę ważkiej roli w pracy nad ulżeniem doli małorolnych i rozwojem wsi.

Wachlarz prac, które Kasa chce popierać jest bardzo obszerny. Obejmuje on: zakup zwierząt hodowlanych (krów, cieląt, owiec, trzody chlewnej, królików), budowę stajen i gnojowni, zakładanie sadów, urządzanie stawków z rybami, uprawy specjalne (zielarstwo i lniarstwo), hodowle jedwabników, usamodzielnianie małorolnych przygotowanych do prowadzenia interesów rzeźnickiego i masarskiego, tworzenie straganów i sklepów przez młodzież wiejską, organizację zbiornic jaj i zboża przez małorolnych, tworzenie warsztatów drobnej produkcji przemysłowej wiejskiej i inne. Zasada kontroli przez organizacje rolnicze inicjatywy i wykonywania prac podejmowanych przy pomocy kredytowej Kasy — daje gwarancję, że spośród tych licznych prac, znajdą oparcie w konkretnych wypadkach prace, uznane za najodpowiedniejsze dla danego środowiska i kandydata.

Ponieważ największą gwarancję wykonania pracy daje ten, kto jest do niej najlepiej przygotowany, Kasa dąży do udzielania pomocy kredytowej przede wszystkim rolnikom, należącym do organizacji rolniczych i przygotowanym do danej pracy, co najmniej na specjalnych kursach. Propagowanie przeto wśród małorolnych przy pomocy Kasy np. hodowli drobnych zwierząt futerkowych — winno w myśl założeń Kasy poprzedzić urządzenie przez organizacje rolniczą kursów wychowu tych zwierząt, oraz zorganizowanie konkursowego wychowu tychże. Organizacja rolnicza powinna nadto wskazać miejsce zakupu gniazd króliczych, sposób urządzenia tanich i właściwych pomieszczeń, oraz pomóc w organizacji zbytu skórek. Za szczególnie polecenia godne uważa zarząd Kasy organizowanie zespołów

wytwórców, pracujących przy pomocy Kasy, zwłaszcza, jako sposób organizowania pracy młodzieży.

Sprawom młodzieży wiejskiej poświęca zarząd Kasy szczególną uwagę, dążąc do umożliwienia jej pracy na roli, w rzemiośle i handlu. Przy Zarządzie Głównym Kasy istnieje Kom. Młodzieżowa w myśl ustaleń tej komisji, młodzież może uzyskiwać pożyczki tylko na takie prace, którą mogą być prowadzone przez młodzież osobiście w ramach gospodarstwa rodziców i które umożliwiają jej uzyskanie dochodów własnych stosunkowo w krótkim czasie.

Do prac takich Komisja zalicza: pszczelarstwo, warzywnictwo, zielarstwo, kwiaciarstwo, wychów królików, drobiu, stawy rybne, jedwabnictwo, hodowlę pieczarek, uprawę truskawek i poziomek.

Z rzemiosła: szewstwo, krawiectwo, czapnictwo, trykotarstwo, koronkarstwo, bieliźniarstwo, guzikarstwo, koszykarstwo.

Z handlu: a) domokrążny skup: jaj, nabiału, grzybów, owoców, jagód, drobiu, starego żelaza, szkła, szmat, pierza, skórek króliczych i kości; b) straganiarską sprzedaż: materiałów bławatnych, obuwia, galanterii, odzieży, dewocjonalii, słodyczy, pieczywa itp.; c) założenie sklepu.

Fundusze na swą działalność Kasa czerpie ze składek członkowskich, dotacyj Skarbu Państwa i związków samorządu terytorialnego, oraz z wkładów bezprocentowych. Składka roczna członków zwyczajnych wynosi 1 zł, członków wspierających najmniej 1 zł, osoba prawna staje się członkiem wspierającym po wpłaceniu kwoty 50 zł.

Kwoty wpłacane do Kasy przez związki samorządowe uznać trzeba za wydatki bardzo celowe, gdyż dają gwarancję, że czynione równolegle większe wydatki na oświatę rolniczą, nie pójdą na marne. Rozpowszechniana bowiem za nie oświata rolnicza będzie przy pomocy Kasy zużytkowywana w praktyce.

Obok kwot preliminowanych w budżetach związków samorz. bezpośrednio na dotacje dla Kasy, powiatowe związki samorządowe przekazują Kasie do rozprowadzenia kredyty przeznaczone na różne akcje np. na wzorowe gnojownie. Kasy rozdzielają te kredyty w formie pożyczek bezprocentowych, wskutek czego fundusze przeznaczone na odnośne cele, nie przepadają, lecz zwrócone i pomnożone o nowe kredyty, mogą tym skuteczniej przyczynić się do rozpowszechnienia propagowanych inwestycyj. Związki samorządowe zaoszczędzają sobie przy tym trudu z rozdziałem pożyczek i z administrowaniem nimi.

Mimo stosunkowo niedługiego okresu działalności, Kasa wykazuje poważny już rozwój. W dniu 30 kwietnia 1939 r. Stowarzyszenie liczyło 8.634 członków, zgrupowanych w 39 oddziałach. Ilość członków wg. powiatów kształtowała się następująco:

L.p.	POWIAT	Ilość oddziałów	Ilość członk. zwycz.	Ilość członk. wspier.	Ilość członków prawnych	Razem
1	Kraków	4	1.[illegible]86	15	3	1 204
2	Limanowa	5	829	4	2	835
3	Dąbrowa	4	710	7	—	717
4	Myślenice	5	709	6	—	715
5	Wadowice	1	617	15	11	643
6	Jasło	2	576	5	4	585
7	Brzesko	3	548	13	5	566
8	Żywiec	1	515	3	4	522
9	N. Sącz	2	455	—	1	456
10	Mielec	1	419	—	—	419
11	N. Targ	4	410	1	—	411
12	Dębica	1	311	14	12	337
13	Tarnów	1	304	2	8	314
14	Gorlice	1	283	2	5	290
15	Chrzanów	2	247	—	25	272
16	Bochnia	1	237	3	4	244
17	Biała	1	127	1	6	134
	Razem	39	8.483	91	90	8 664

Gdy ogólne cyfry ilości członków, osiągnięte jak wiadomo w krótkim czasie, potwierdzają żywotność Kasy i świadczą o dużym wysiłku organizacyjnym zarządu głównego Kasy, cyfry członków w poszczególnych oddziałach dowodzą, że tempo prac organizacyjnych w terenie jest niejednolite.

Niektóre oddziały m. in. w małych powiatach zdołały uzyskać bardzo poważne wyniki, gdy inne mogą wykazać się wynikami mniej niż skromnymi. Dotyczy to ilości zarówno członków zwyczajnych, jak i członków wspierających. Uważamy, że jest to zjawisko przejściowe, a istniejące różnice zostaną w toku dalszej pracy organizacyjnej wyrównane.

Stan pożyczek na dzień 30 kwietnia 1939 r. wykazuje 387 pożyczek na 64.280 zł, w tym z Funduszu Młodzieżowego 59 pożyczek na zł 10.930.

Na szczególne podkreślenie zasługuje pomoc Kasy w mechanizacji ośrodka stolarskiego w Wojniczu [1]). Kasa udzieliła tam miejscowym chałupnikom drobnych pożyczek, za które wystawili oni budynek na pomieszczenie maszyn stolarskich.

Co raz też częściej można spotkać na wsi małorolnych, zwłaszcza spośród młodzieży, którzy przy pomocy Kasy znaleźli możność produktywnej pracy na roli, w przemyśle lub handlu.

Niewątpliwie w miarę postępu prac organizacyjnych i uświadamiania sobie przez społeczeństwo doniosłej roli Kasy, cyfry, zarówno ilości członków, jak i kwot pożyczek, będą szybko wzrastały, a Kasa stanie się jednym z ważniejszych elementów walki o lepsze jutro wsi.

[1]) Porównaj artykuł w numerze poprzednim „Przeglądu Samorządowego" Ludomira Ścisło pt.: „Prace nad organizacją i zbytem drobnego wytwórstwa przemysłowego w województwie krakowskim".

Inż. KAROL SZERLĄG

Akcja nasienna.

Państwo Polskie o bezmała 35-cio milionowej ludności, odznaczającej się dużym przyrostem naturalnym stawia przed rolnictwem zadanie takiego rozwijania swej produkcji, by zarówno w czasie pokoju, jak w wypadku wojny, zaspokajanie potrzeb rynku było dostatecznie zapewnione.

To zwiększenie produkcji rolnej do granic samowystarczalności — nawet w wypadkach największego zapotrzebowania — jest oczywiście troską Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, które — jak wiadomo — spełnia między innymi zadanie aprowizowania kraju. Z tego też ośrodka dyspozycji wyszło ostatnio zarządzenie do wszystkich izb rolniczych: podjęcia na szeroką skalę pomyślanej akcji nasiennej, jako jednej z najtańszych metod zwiększania plonów i to bez jakichś dodatkowych prac, któreby obciążały rolnictwo.

Pod nazwą akcji nasiennej należy rozumieć w danym wypadku zabieg systematycznej wymiany ziarna siewnego w gospodarstwach rolnych na materiał siewny więcej wartościowy, dający lepsze plony zarówno pod względem jakościowym, jak ilościowym. Zmiana ziarna siewnego w ramach tej akcji powinna następować w gospodarstwach co najmniej co 4-ty rok dla żyta, jako obcopylnego, a zatem łatwiej ulegającego skrzyżowaniu i co 5-ty rok dla pszenicy, jęczmienia i owsa jako zbóż samopylnych, dających przeto większe prawdopodobieństwo zachowania dłużej wartościowych cech odmianowych.

Taka wymiana ziarna siewnego dokonywała się dotąd w wielu okolicach indywidualnie i samorzutnie przez gospodarzy rozumiejących swój interes, obecne czasy jednak wymagają choćby tylko z aprowizacyjnego punktu widzenia upowszechnienia tej wymiany, przez ujęcie jej w system zorganizowanego zaopatrywania się całych zespołów gospodarstw w ziarno uszlachetnione. Dotyczy to przede wszystkim drobnych gospodarstw rolnych, wśród których akcja ta oparta będzie w przeważnej mierze na materiale wprawdzie niekwalifikowanym, jednak odmiany wiadomej, jednolitym, należycie doczyszczonym, posiadającym odpowiednią siłę kiełkowania.

Zaopatrywanie się w odpowiedni materiał siewny może się odbywać:

1) przez nabycie nasion bezpośrednio w punktach ich produkcji z własnych środków gospodarstwa,
2) przez nabycie nasion bezpośrednio w punktach ich produkcji przy pomocy uzyskanej pożyczki w lokalnych instytucjach kredytowych, o czym pomówimy szerzej w dalszym ciągu niniejszego artykułu,
3) przez bezpośrednią bezgotówkową wymianę zboża konsumpcyjnego na zboże siewne w punktach jego produkcji i
4) przez nabycie nasion za gotówkę, lub na wymianę za pośrednictwem miejscowych spółdzielni rolniczo-handlowych, magazynów zbożowych itp.

Za punkty produkcji materiału siewnego w rozumieniu tej akcji uważamy gospodarstwa większe, reprodukujące odpowiedni materiał siewny, wzgl. nawet zespoły drobnych gospodarstw reprodukcją takiego materiału zajmujące się. Rzecz prosta, że z początkiem omawianej akcji liczba punktów produkcji materiału siewnego będzie dość ograniczona w miarę jednak rozwoju akcji, a co zatem idzie wzmagającego się zapotrzebowania na ziarno siewne ilość punktów będzie wzrastała w dostosowaniu do potrzeb nasiennych i możliwości terenu. Ideałem będzie stworzenie takiej sieci punktów nasiennych, by na jedną gminę przypadało jedno gospodarstwo reprodukcyjne. W pierwszym rzędzie do sieci reprodukcyjnej zaliczyć wypadnie gospodarstwa nasienne już specjalizujące się w tej dziedzinie, siejące zboża kwalifikowane (nie dotyczy to gospodarstw hodowli roślin, wytwarzających elity).

Uznanie gospodarstwa za reprodukcyjne będzie uzależnione od spełnienia następujących warunków: a) od zakwalifikowania w nim odpowiednich obszarów i odmian zbóż, które mają być przedmiotem wymiany w akcji nasiennej, b) od posiadania przez gospodarstwo odpowiednich maszyn do czyszczenia ziarna i c) od posiadania odpowiedniego kierownictwa o wymaganych kwalifikacjach fachowych i moralnych. Według norm przewidywanych przez Ministerstwo gospodarstwo oferujące na sprzedaż dla akcji nasiennej 100 q. żyta II odsiewu, to znaczy już nie podlegającego kwalifikacji, powinno corocznie posiadać zakwalifikowany obszar co najmniej 1 ha żyta oryginalnego. Gospodarstwo zaś sprzedające w akcji nasiennej 100 q. pszenicy ozimej, owsa lub jęczmienia II-go lub III-go odsiewu (niekwalifikowanego) powinno posiadać zakwalifikowany obszar conajmniej 1/2 ha oryginałów tych zbóż, lub odpowiednio większą ilość I-go ich odsiewu (około 5 ha).

Cena za materiał siewny w tej akcji nasiennej powinna być ustalana przy współudziale powiatowej organizacji rolniczej w granicach od 10 do 15% wyżej cen rynkowych.

Powyższa akcja zapoczątkowana zostaje w sezonie jesiennym 1939 r. zasadniczo na całym obszarze Państwa z drobnymi wyjątkami. Trwać będzie nieprzerwanie do jesieni 1942 r. Od tego czasu zorganizowana wymiana ziarna siewnego ma się stać normalnym już systemem, funkcjonującym samodzielnie, obejmując corocznie około 10% normalnych zasiewów.

Jesienna akcja nasienna roku bieżącego ma objąć przynajmniej 10% ogólnego obszaru zasiewów jesiennych żyta i pszenicy w drobnych gospodarstwach rolnych. W województwie krakowskim, gdzie pod obsiewami żyta i pszenicy jest około 280 tysięcy ha (w gospodarstwach poniżej 50 ha og. powierzchni), gdzie na zasiewy tych 2-ch zbóż wychodzi rocznie około 500 tysięcy q. ziarna, wymianie zboża na materiał siewny podlegałoby około 50 tysięcy q. — w tym żyta około 33 tysiące q. i pszenicy okoł 17 tysięcy q.

Według planu, opracowanego przez Krakowską Izbę Rolniczą akcją nasienną o największym nasileniu objęte być mają w jesieni rb. drobne gospodarstwa szczególniej 5-ciu powiatów: bialskiego, wadowickiego, brzeskiego, tarnowskiego i dębickiego. W innych powiatach, z wyjątkiem pięciu górskich na razie w rachubę nie wchodzących, akcja ta rozwijać się winna w ten sposób by o ile możności wymagany % zasiewów jesiennych (10%) mógł się dokonać przy użyciu również uszlachetnionego nasienia.

Zgodnie z ogólnym schematem planu akcji nasiennej, ustalonym przez Ministerstwo, zaopatrywanie w nasiona gospodarstw obejmie w roku 1940 przynajmniej 10% powierzchni owsa, jęczmienia i pszenicy jarej, oraz 20% żyta i pszenicy ozimych. W roku 1941 akcja obejmie dalsze 20% zbóż jarych i 20% zbóż ozimych a w roku 1942 20% zbóż jarych. Od jesieni tego roku będzie wymiana zboża siewnego szła normalnym torem przy zmianie 10% zbóż siewnych, jak to już wyżej powiedziano.

Pozostałe 50% powierzchni stanowi większa własność rolna, gospodarstwa zaopatrujące się samodzielnie w kwalifikowany materiał siewny oraz gospodarstwa finansowo najsłabsze.

Upowszechnieniu projektowanej akcji nasiennej stać może na przeszkodzie brak potrzebnej gotówki w drobnych gospodarstwach rolnych słabych finansowo. W tym celu należałoby najusilniej zalecać wykorzystanie w jak najszerszej mierze kredytów zaliczkowych pod zastaw zboża. Kredyty te zostały wzorem lat poprzednich uruchomione dla rolników z dniem 1 lipca br. w wysokości 15 milionów złotych z tym, że w razie pełnego wykorzystania wymienionej sumy Rząd może przystąpić do dalszego ich zwiększenia. Kredyty zaliczkowe mają na celu przeciwdziałanie nadmiernym wahaniom sezonowym cen produktów roślinnych, a w szczególności ich spadkowi w okresie pożniwnym. Innymi słowy celem ich jest normowanie zbyt wielkiej podaży zbóż na rynek przez dostarczanie rolnikom pożyczek w formie kredytu zaliczek na opędzenie pilnych potrzeb w gospodarstwie, bez konieczności młócenia na gwałt i spieniężania swych plonów. Prowadzi to bowiem w okresach większego zapotrzebowania gotówki w gospodarstwach do szkodliwej deprecjacji cen rzucanych na rynek produktów.

Z kredytu tego na województwo krakowskie przypada w roku bieżącym pokaźna suma kilkuset tysięcy złotych. Składa się na nią kredyt 400.000 zł przekazany do rozprowadzenia oddziałowi krakowskiemu Państwowego Banku Rolnego, część kredytu z 600.000 zł oddanego do dyspozycji oddziałowi Centralnej Kasy Spółek Rolniczych w Krakowie i część kredytu z 500.000 zł powierzonego oddziałowi Centralnej Kasy Sp. Roln. w Sandomierzu.

Kredyty zaliczkowe oddział Państwowego Banku Rolnego rozprowadza między rolników poprzez Komunalne Kasy Oszczędności, niektóre Banki Ludowe i Towarzystwa Zaliczkowe, — oddziały zaś Centralnej Kasy w Krakowie i Sandomierzu za pośrednictwem wyłącznie Kas Stefczyka.

Kredyty te udzielane być mogą do wysokości 2.000 zł na gospodarstwo, w formie zaliczki na posiadane zboże. Nie może on jednak przekraczać 60% wartości zbóż, jeśli kredyt jest udzielany na zboże w snopie a 70% — jeśli kredyt udziela się na zboże w ziarnie. Zaliczkowanie siemienia lnianego dopuszczalne jest do wysokości 20 zł za 100 kg, gryki oraz strączkowych do wysokości 50% ceny rynkowej.

Oprocentowanie kredytu dla rolnika kredytobiorcy wynosi 4% w stosunku rocznym bez kosztów blankietów wekslowych, które pokrywa kredytobiorca.

Kredyty te są zatem bardzo dogodne i niemal dla każdego solidnego rolnika dostępne. Mogą być znakomicie wykorzystane dla celów nie tylko zaspokojenia zwykłych potrzeb (bieżących) rolnika ale i dla celów zaopatrzenia się przy ich pomocy w potrzebne materiały nasienne. W ten sposób akcja nasienna może być powiązana z omówionym kredytem zaliczkowym. Kasy Stefczyka otrzymały już zalecenie od swych władz, by rozprowadzając kredyty zaliczkowe wśród rolników, uwzględniały w pierwszym rzędzie potrzeby gospodarstw, wynikające z akcji nasiennej, to jest by udzielały pożyczek na zakup zboża siewnego i dla wygody rolników za ich zgodą potrącały z udzielanego kredytu zadatki na zboże siewne, zaliczając je na rachunek dostarczyciela nasion. Zadatki te według wskazówek oddzia-

łu krakowskiego Centralnej Kasy Spółek Rolniczych wynosić winny 8 zł na 1 q. żyta siewnego i 12 zł na 1 q. pszenicy.

Zadanie przeprowadzenia całej akcji nasiennej spoczywa na izbach rolniczych a w powiatach na instruktorach rolniczych.

Oczywiście powodzenie akcji wymaga współudziału wszystkich zainteresowanych czynników a m. in. Samorządu powiatowego, gminnego i gromadzkiego, samorządowego i spółdzielczego aparatu kredytowego, spółdzielni rolniczo-handlowych itp.

Miejmy nadzieję, że akcja ta w dobrze zrozumianym interesie osobistym każdego rolnika i w interesie całego Państwa przyjmie się szczególniej dobrze na terenie naszego województwa, gdzie nadmierne rozdrobnienie gruntów przy gęstym zaludnieniu wsi, domaga się gwałtownie zwiększenia plonów z jednostki uprawnej powierzchni.

Kronika.

Lanckorona wybudowała basen.

Lanckorona — gromada na obszarze Gminy Kalwaria Zebrzydowska — położona 550 m. nad poziom morza — na południowym stoku góry, pokrytej lasami o powierzchni 1.000 mórg, od roku 1923 staje

Rynek w Lanckoronie

się letniskiem. Lanckorona posiada obecnie 8 pensjonatów, 10 willi prywatnych i pomieszczeń w licznych schludnych domach tamt. mieszkańców. Stacja kolejowa Kalwaria Lanckorońska oddalona jest o 6 km. (dobrej drogi bitej). Na miejscu jest kościół, szkoła, posterunek P. P., poczta, telefon, sklepy rzeźnicze, kolonialne, piekarnie i restauracje. Miejscowość licząca 2.000 mieszkańców, przy szosie prowadzącej do Krakowa (37 km., z tego połowa asfalt). Możliwość odbywania wycieczek: sąsiednie góry, ruiny zamku, klasztor OO. Bernardynów, pobojowiska konfederatów barskich, (cis 1500-letni) i in.

Do licznych walorów letniskowych Lanckorony brakowało jednak bardzo ważnego elementu, kąpieliska. Dzięki wysiłkom miejscowego społeczeństwa i pomocy finansowej z zewnątrz uzupełniono ten brak przez wybudowanie w roku 1938 pięknego basenu kąpielowego o rozmiarze 24x18 m. wraz z szatniami i kioskiem.

Koszt wybudowania basenu i sposób pokrycia.

Gromada Lanckorona		gotówką	zł 5.000
,,	,,	w materiale drzewn.	,, 1.000
,,	,,	w wartości parceli	,, 2.000
P. Z. U. W. gotówką			,, 1.000
Fundusz Pracy			,, 1.000
Fundusz Komun. Pożyczk. Zapom. gotów.			,, 8.000
		Razem	zł 18.000

W bezpośredniej bliskości basenu znajduje się las gromadzki 95 mórg, urządzony częściowo, jako park spacerowy (ścieżki, ławki, altany).

Wybudowanie basenu powitali letnicy Lanckorony z największym uznaniem — a basen cieszy się niebywałą frekwencją, przyczyniając się do ugruntowania przyszłości letniskowej Lanckorony i jej rozwoju.

Inicjatywa Lanckorony świadczy tedy, że przy dobrej woli i zapobiegliwości można jednak, uruchamiając stosunkowo niewielkie środki materialne,

Basen w Lanckoronie — widok ogólny

stworzyć rzecz, która niewątpliwie popchnęła b. poważnie naprzód zagadnienie przysposobienia miejscowości dla potrzeb letniskowych i przez to stwo-

rzyła gwarancję rozwoju ruchu letniskowego i dobrobytu mieszkańców. Jak to widzimy z zestawienia kosztów budowy basenu, zawsze znajdzie się pomoc z zewnątrz, która wesprze każdą słuszną inicjatywę miejscową.

Basen w Lanckoronie — szatnie

Jedna z will letniskowych

Niechaj Lanckorona będzie przykładem dla wielu podobnych miejscowości letniskowych, domagających się pewnych niewielkich, łatwo wykonalnych inwestycyj, a tym niemniej przesądzających o zwiększeniu ruchu letniskowego, co przecież leży w interesie mieszkańców tych miejscowości.

Ważniejsze prace Samorządu gminnego i gromadzkiego w Świątnikach Górnych.

Pierwsze lata po utworzeniu Gminy zbiorowej zarząd gminny w Świątnikach Górnych poświęcił (podobnie jak w innych gminach) prace nad zorganizowaniem administracji gminnej i uporządkowaniem zadłużenia, przejętego po b. gminach jednostkowych. Ogólna kwota tych zobowiązań wyniosła ponad 21.000 zł, z czego Zarząd gminny spłacił do chwili obecnej ponad 13.000 zł. Pozostałe zobowiązania mają przeważnie charakter zobowiązań długoterminowych (w 80%).

Równolegle z tymi pracami Zarząd gminny dążył do zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w okresie remontów w budynkach szkolnych, które w wielu wypadkach były mocno zaniedbane. W szczególności przeprowadzono remonty wewnętrzne we wszystkich 10-ciu szkołach powszechnych, wstawiając 6 nowych pieców kaflowych. Nadto przeprowadzono remonty zewnętrzne w budynkach szkolnych w Chorowicach i Ochojnie. Wreszcie wykonano przy pomocy finansowej miejscowej ludności (w formie dobrowolnych składek) gruntowny remont budynku szkolnego w Zbydniowicach. W roku ubiegłym Zarząd gminny przejął budynek szkolny, zestawiony i częściowo wykończony przez b. gminę jednostkową Włosań i przystąpił do wykończenia tego budynku. W roku bieżącym Gmina wydatkowała na ten cel kwotę ponad 2.000 zł. Do zupełnego wykończenia tego budynku potrzeba będzie jeszcze kwoty około 6.000 zł.

W dniu 10 lipca Gmina wraz z gromadą Świątniki Górne przystąpiły do budowy nowego budynku 7-mio klasowej szkoły powszechnej w Świątnikach Górnych. Budynek ma obejmować 8 sal lekcyjnych i 6 izb mieszkalnych a koszt budowy wynosi ponad 100.000 zł. Gromada przygotowała już do budowy cegłę, wapno, piasek, część materiału drzewnego i daje pod budowę plac o powierzchni około 1 i pół morgi. Koszt materiałów powyższych około 15.000 złotych pokryto z dochodów gromadzkich i z dobrowolnych składek ludności gromady Świątniki G.

W roku bieżącym projektuje się wystawienie w stanie surowym ok. 3/4 części budynku (jedno skrzydło). Koszt budowy tego skrzydła, nie licząc wartości materiałów już posiadanych i szarwarków wyniesie ok. 20.000 zł. Wydatek ten zamierza Gmina pokryć następująco: 10.000 zł pożyczka z Komunalnej Kasy Oszczędności pow. krakowskiego, 3.000 złotych zapomoga z czystych zysków tejże Kasy, 3.000 zł z funduszów gromadzkich. Brakującą kwotę Zarząd gminny spodziewa się uzyskać z Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powsz.

Obok szkół najpoważniejszych zagadnieniem na terenie Gminy są zapewne jak i w innych gminach drogi gminne, których stan pozostawia bardzo dużo do życzenia. Na razie Zarząd gminny ogranicza się do organizowania szarwarków dla dokonywania drobnych napraw (fosowanie, wyrównanie i rozszerzanie nawierzchni). Dla usprawnienia prac szarwarkowych gmina przyjęła w roku bieżącym drożnika. Praca szarwarkowa da jednak pełne wyniki dopiero przy poparciu jej potrzebnymi dawkami kamienia.

Przy pomocy finansowej Funduszu Pracy Wydział Powiatowy w Krakowie wybudował 3.5 km. nowej gminnej drogi bitej Wrząsowice—Ochojno. Droga ta skróciła znacznie połączenie gromad Ochojno i Rzeszotary z drogą wojewódzką Kraków—Myślenice w kierunku Krakowa. Obecnie Wydział Po-

wiatowy przy pomocy finansowej Funduszu Pracy i szarwarków przebudowuje drogę gminną Ochojno—Rzeszotary, długości ok. 3 km. Droga ta będzie stanowiła dalszy ciąg wspomnianej drogi gminnej Wrząsowice—Ochojno, łącząc gromady Ochojno i Rzeszotary z drogą powiatową Mogilany—Wieliczka i z drogą wojewódzką Kraków—Myślenice w kierunku Myślenic. Po zakończeniu przebudowy drogi gminnej Ochojno—Rzeszotary—Świątniki Górne— Zarząd gminny będzie dążył do stopniowej przebudowy innych odcinków dróg gminnych.

Trzecim zagadnieniem życiowym na terenie Gminy jest podniesienie rolnictwa. Warunkiem posunięcia prac naprzód w tej dziedzinie jest zwiększenie pracy instruktorów rolnych na terenie Gminy. Obecny stan w tym względzie pozostawia dużo do życzenia, gdyż niektóre gromady o pracy instruktorów rolnych do dziś dnia prawie nic nie wiedzą. Najlepszym rozwiązaniem byłoby przydzielenie Gminie osobnego instruktora rejonowego, który by ten mocno zaludniony i zaniedbany teren podniósł.

Rada gminna zapoczątkowała swoje poparcie finansowe dla rolnictwa uchwałą o subwencji dla szkół rolniczych na zakup 2 tryerów.

Nowym zagadnieniem na terenie Gminy jest wykorzystanie warunków naturalnych gminy dla podmiejskiego ruchu letniskowego — sprawa ta jednak wymaga osobnego omówienia. Już obecnie jednak trzeba zwrócić uwagę na konieczność najwięcej rygorystycznej ochrony miejscowych niewielkich obszarów lasów, które trzeba za wszelką cenę z różnych względów — a w szczególności letniskowych zachować, a które się za pozwoleniem i bez pozwolenia niszczy.

Przegląd ustaw, rozporządzeń, zarządzeń, okólników, wyroków N. T. A. oraz Sądu Najwyższego

Nowy podział Państwa na okręgi i obwody inspekcji i pracy.

W Dz. U. R. P. Nr 53 poz. 337 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 1. VI. 1939 wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie **podziału terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej na okręgi i obwody inspekcji i pracy.** W/g tego rozporządzenia obszar Rzplitej podzielony został na 12 okręgów. Województwo krakowskie stanowi okręg VII.

O pożyczkach z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

W Dz. U. R. P. Nr 53 poz. 338 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 6. VI. 1939 wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o zmianie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 12. X. 1937 o pożyczkach z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

O publicznej służbie zdrowia.

W Dz. U. R. P. Nr 54 poz. 342 została ogłoszona ustawa z dnia 15. VI. 1939 r. o publicznej służbie zdrowia. Ustawa nakłada na związki samorządowe szereg obowiązków w zakresie organizacji tej służby.

O Izbach Aptekarskich.

W Dz. U. R. P. Nr 55 poz. 346 ogłoszona została ustawa z dnia 15. VI. 1939 o Izbach Aptekarskich.

O świadczeniach osobistych.

W Dz. U. R. P. Nr 55 poz. 354 ogłoszony został jako załącznik do obwieszczenia Min. Spraw Wojskowych z dnia 14. VI. 1939 jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 24. X. 1934 o osobistych świadczeniach wojennych.

O sprzedaży na raty obligacyj pożyczek premiowych.

W Dz. U. R. P. Nr 56 poz. 363 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16. VI. 1939, wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o sprzedaży na raty obligacyj pożyczek premiowych.

O stanie wojennym.

W Dz. U. R. P. Nr 57 poz. 366 ogłoszona została ustawa z dnia 23. VI. 1939 o stanie wojennym.

O szczególnej odpowiedzialności karnej w przypadkach zbiegostwa do nieprzyjaciela lub poza granice Państwa.

W Dz. U. R. P. Nr 57 poz. 367 została ogłoszona ustawa z dnia 23. VI. 1939 o szczególnej odpowiedzialności karnej w przypadkach zbiegostwa do nieprzyjaciela lub poza granice Państwa. Wedle postanowień tej ustawy w razie skazania za przestępstwo wymienione w art. 34, 39, 40, 46, 47 i 48 K. K. wojskowego lub w art. 173 ust (1) lit. b) i ust. (2) ustawy z dnia 9. IV. 1938 o powszechnym obowiązku wojskowym, jeżeli sprawca zbiegł do nieprzyjaciela lub poza granice Państwa — sąd może orzec obok

kar, przewidzianych za dane przestępstwo szczególne kary dodatkowe, a mianowicie: przepadek majątku oraz utratę zdolności do dziedziczenia na zawsze. Przepadły majątek przechodzi na własność Skarbu Państwa z przeznaczeniem na Fundusz Obrony Narodowej.

O przywrócenie mocy obowiązującej ustawy w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej.

W Dz. U. R. P. Nr 57 poz. 369 została ogłoszona ustawa z dnia 23. VI. 1939 przywracająca moc obowiązującą do 31. XII. 1940 ustawy z dnia 11. V. 1920 w przedmiocie uznania nazwisk przybranych podczas służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 251) wprowadzając do niej jednocześnie pewne zmiany.

Uregulowanie stanu prawnego majątku Kościoła Prawosławnego.

W Dz. U. R. P. Nr 57 poz. 370 została ogłoszona ustawa z dnia 23. VI. 1939 w powyższej sprawie.

Ustawa ta stosuje się do nieruchomości i praw rzeczowych, które w dniu 11. XI. 1918 r. należały do osób prawnych Kościoła Prawosławnego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Opłaty od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk na rzecz P. C. K.

W Dz. U. R. P. Nr 57 poz. 371 została ogłoszona ustawa z dnia 23. VI. 1939, mocą której rozciąga się moc obowiązującą ustawy z dnia 28. I. 1932 r. o opłatach od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża na ziemie odzyskane, włączone do województwa śląskiego.

O oznaczaniu pochodzenia niektórych kategorii towarów w wewnętrznym handlu detalicznym.

W Dz. U. R. P. Nr 57 poz. 374 zostało ogłoszone rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20. VI. 1939 wprowadzające pewne zmiany w rozp. Rady Ministrów z dn. 26. VIII. 1936 o oznaczaniu pochodzenia niektórych kategorii towarów w wewnętrznym handlu detalicznym.

O Krzyżu i Medalu Ochotniczym za Wojnę.

W Dz. U. R. P. Nr 58 poz. 378 została ogłoszona ustawa z dnia 15. VI. 1939 o Krzyżu i Medalu Ochotniczym za Wojnę.

Ustawa ta ustanawia Krzyż i Medal Ochotniczy za Wojnę dla odznaczania osób, które pełniąc służbę ochotniczo w latach 1918-1921 przyczyniły się do ugruntowania Niepodległości Ojczyzny. Odznaczenia te mają charakter odznaczenia wojskowego.

Uporządkowanie długów rolniczych.

W Dz. U. R. P. Nr 57 poz. 372 została ogłoszona ustawa z dnia 28. VI. 1939 r. o częściowej zmianie przepisów o uporządkowaniu długów rolniczych.

Ustawa ta wprowadza cały szereg zmian w dotychczasowych obowiązujących przepisach w tej dziedzinie.

Prawo o obligacjach.

W Dz. U. R. P. Nr 58 poz. 379 została ogłoszona ustawa z dnia 30. VI. 1939 zawierająca prawo o obligacjach.

O zmianie warunków spłaty długów rolniczych.

W Dz. U. R. P. Nr 58 poz. 380 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30. VI. 1939 o zmianie warunków spłaty długów rolniczych, objętych układami konwersyjnymi oraz o sposobie zaliczania pomocy Skarbu Państwa.

Zniesienie służebności w województwach: krakowskim, lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim i cieszyńskiej części województwa śląskiego.

W Dz. U. R. P. Nr 59 poz. 389 została ogłoszona ustawa z dnia 21. VI. 1939 na mocy, której ulegają zniesieniu na obszarze wymienionych wyżej województw:

1) prawa wyrębu, poboru drzewa i innych produktów leśnych, obciążające cudze grunty leśne lub rolne;
2) prawa paszy na cudzych gruntach;
3) prawa poboru traw, szuwarów lub innych roślin, rosnących na cudzych wodach stojących;
4) wszelkie inne służebności, obciążające grunty rolne lub leśne, które powstały przed dniem 1-go stycznia 1909 r.

O uprawnieniach Państwowego Instytutu Geologicznego w zakresie prac górniczych i terenowych.

W Dz. U. R. P. Nr 59 poz. 390 została ogłoszona ustawa z dnia 28. VI. 1939 o uprawnieniach Państwowego Instytutu Geologicznego w zakresie prac górniczych i terenowych.

Według postanowień tej ustawy delegaci P. I. G. są uprawnieni do wstępu wraz z personelem pomocniczym na wszelkie grunty z wyłączeniem budynków i do przeprowadzania na tych gruntach potrzebnych badań z uwzględnieniem ochrony istniejących kultur i wszelkiego rodzaju urządzeń.

Osoby, zamierzające wykonać na własny lub cudzy rachunek wszelkie wiercenia ziemne przy pomocy napędu mechanicznego, a przy pomocy pracy ręcznej — otwory głębsze niż 15 m obowiązane są zawiadomić o tym P. I. G. najpóźniej w dniu usta-

wienia urządzenia wiertniczego lub rozpoczęcia robót ręcznych, podając miejsce i cel tych robót.

Za wszelkie szkody, wywołane przy wykonywaniu uprawnień przysługujących delegatom P. I. G. odpowiada Skarb Państwa.

O zastawie rejestrowym na maszynach i aparatach.

W Dz. U. R. P. Nr 60 poz. 394 została ogłoszona ustawa o zastawie rejestrowym na maszynach i aparatach.

Na mocy tej ustawy można ustanawiać na nowych nieużywanych maszynach i aparatach, nabywanych dla zakładów przemysłowych i rzemieślniczych, rejestrowe prawo zastawu.

O wykonywaniu pracy na rachunek grzywny.

W Dz. U. R. P. Nr 60 poz. 395 została ogłoszona ustawa z dnia 28. VI. 1939 o wykonywaniu pracy na rachunek grzywny.

Ustawa ta m. in. postanawia, że w razie zajścia ustawowych warunków uznania grzywny za nieściągalną lub zaniechanie jej ściągnięcia właściwa władza karząca nakazuje wykonywanie przez skazanego pracy na rachunek grzywny.

O przedłużeniu kadencji izb rzemieślniczych.

W Dz. U.R. P. Nr 60 poz. 396 została ogłoszona ustawa z dnia 28. VI. 1939 upoważniająca Ministra Przemysłu i Handlu do przedłużenia do jednego roku kadencji izb rzemieślniczych, istniejących w dniu wejścia w życie tej ustawy.

O zmianie przepisów, dotyczących egzaminu na czeladnika.

W Dz. U. R. P. Nr 60 poz. 398 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22. VI. 1939 wydane w porozumieniu z Ministrem W. R. i O. P. o zmianie przepisów, dotyczących egzaminu na czeladnika.

O należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia żołnierzy wojska i marynarki wojennej oraz funkcjonariuszów państw. administracji wojskowej w czasie wojny i mobilizacji.

W Dz. U. R. P. Nr 61 poz. 401 zostało ogłoszone rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20. VI. 1939 regulujące w czasie wojny i mobilizacji należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia w kraju, na obszarze w. m. Gdańska i na całym obszarze wojennym żołnierzy wojska i marynarki wojennej w służbie czynnej oraz funkcjonariuszów państwowych administracji wojskowej w służbie czynnej,

O wystawach i targach gospodarczych oraz aukcjach.

W Dz. U. R. P. Nr 61 poz. 400 została ogłoszona ustawa z dnia 28. VI. 1939 o wystawach i targach gospodarczych oraz aukcjach.

Wedle postanowień tej ustawy na urządzenie wystaw oraz targów wymagane jest uprzednie pozwolenie władzy.

W sprawie rachunkowości grzywien wymierzonych przez organa gminne.

W Dz. U. Min. Spraw Wewn. Nr 14 poz. 103 ogłoszony został okólnik nr 23 z dnia 6. VI. 1939 Nr G. B. 31/10-28 w powyższej sprawie. Okólnik ten zawiera wyjaśnienia co do systemu, jaki należy stosować pod względem rachunkowo-kasowym w odniesieniu do grzywien, wymierzonych przez związki samorządowe.

W sprawie wynagrodzenia drożników i stróżów mostowych zatrudnionych na drogach samorządowych.

W Dz. U. Min. Spraw Wewn. Nr 14 pod poz. 104 ogłoszone zostało pismo okólne Min. Spraw Wewn. z dnia 25. V. 1939 Nr SS. 52/485-1, w którym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaleca związkom samorządowym podwyższenie wynagrodzenia drożnikom i stróżom mostowym, zatrudnionym na drogach samorządowych w sposób analogiczny jak to uczyniło Ministerstwo Komunikacji w odniesieniu do drożników i stróżów mostowych, zatrudnionym na drogach utrzymywanych kosztem Państwa.

Przekazanie zarządom gmin przygotowania oplg. osiedli oraz ogółu ludności.

Zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14. VI. 1939 (Nr Wojsk. opl. 9/31/2) ogłoszone w Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr 15 poz. 111 **przekazano zarządom gmin** przygotowanie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, jako całości, oraz ogółu ludności (samoobrony).

O zaopatrzeniu ludności w pomieszczenia chroniące przed skutkami napadów lotniczych.

W tym samym Dz. U. Min. Spraw Wewn. pod poz. 112 ogłoszony został okólnik Min. Spraw Wewn. z dnia 13. VI. 1939 Nr BB. opl. 21-S-324/39 w powyższej sprawie.

O organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej.

W Dz. U. Min. Spraw Wewn. Nr 16 poz. 123 ogłoszone zostało zarządzenie Min. Spraw Wewn. z dnia 28. VI. 1939 Nr Wojsk. opl. 9/38/2 w powyższej sprawie.

O powoływaniu zastępców radnych gromadzkich w skład Rady gromadzkiej.

Ministerstwo Spraw Wewn. okólnikiem Nr 28 z dnia 23. VI. 1939 (Dz. Urzęd. Min. Spraw Wewn. Nr 16 poz. 126) wyjaśniło, że wobec braku wyraźnych przepisów ustalających, w jakiej kolejności mają być powoływani w skład Rady Gromadzkiej zastępcy radnych gromadzkich, należy stanąć na stanowisku, iż powoływanie ich powinno być dokonywane w takiej samej kolejności, jaka obowiązuje przy ustalaniu listy wybranych zastępców radnych gromadzkich. Bliższe szczegóły w okólniku.

O podatku drogowym.

W Dz. U. Min. Spraw Wewn. Nr 16 poz. 132 ogłoszone zostało pismo okólne Min. Spraw. Wewn. z dnia 22. VI. 1939 zawierające cały szereg wyjaśnień w sprawie wymiaru i poboru podatku drogowego.

O zasadach polityki pracowniczej w samorządzie terytorialnym.

W Dz. U. Ministerstwa Spraw Wewn. Nr 17 pod poz. 140 ogłoszony został okólnik nr 30 z dnia 7. VII. 1939 Nr. SS 40-180-2) zawierający wytyczne polityki pracowniczej, którymi winny się kierować związki samorządowe i ich władze nadzorcze.

O zastępczym obowiązku wojskowym.

W tym samym Dzienniku Urzędowym Min. Spraw Wewn. pod poz. 142 zostało ogłoszone pismo okólne Min. Spraw Wewn. z dnia 4. VII. 1939 Nr Wojsk. F. 23/2, ustalające górną granicę wieku, do której można powoływać do spełnienia zastępczego obowiązku wojskowego 50 lat życia.

Pismem okólnym zaś z dnia 4. VII. 1939 r. Nr Wojsk. F. 25/2 (poz. 143 tegoż samego Nr Dz. Urz.) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśniło, że uczestnictwo w pracach przysposobienia wojskowego oraz przysposobienia do celów przeciwlotniczo-gazowej (OPL) i przeciwpożarowej (oppoż) nie zwalnia od zastępczego obowiązku wojskowego.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 28/IV. 1938 r. (C. I. 1457/37) orzekł:

1) Sąd powszechny ma prawo zbadać i ocenić, czy zarzucone pracownikowi wydziału powiatowego uchybienie miało charakter przewinienia służbowego, mogącego stanowić przedmiot postępowania dyscyplinarnego, przewidzianego w art. 37 dekretu z dn. 4. II. 1919 r. o ordynacji powiatowej (Dz. pr. Nr 13 poz. 141).

2) Wydział powiatowy nie może sprawdzać w drodze dyscyplinarnej czynności, w których pracownik, jako lekarz jest niezależny, gdyż czynności te nie mogą być utożsamione z jego działalnością administracyjną, jako dyrektora szpitala, która może być podstawą do ingerencji wydziału powiatowego w myśl art. 37 dekretu z dnia 4. II. 1919 r. o ordynacji powiatowej (Dz. pr. Nr 13, poz. 141).

O zaopatrzeniu emerytalnym pracowników komunalnych.

Sąd Najwyższy orzeczeniem z 19. V. 1938 (C. I. 1886/37) orzekł, że 1) statut o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników komunalnych nie podpada pod pojęcie przewidzianych w p. 3. art. 4. rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych „specjalnych przepisów ustawowych lub wydanych w wykonaniu ustaw rozporządzeń", normujących stosunek prawny osób, zatrudnionych w urzędach i instytucjach samorządowych.

2) Odprawa, oparta na specjalnym tytule-statucie o ubezpieczeniu emerytalnym i zastępująca to zaopatrzenie w przypadku, gdy umowa o pracę została rozwiązana przez związek samorządowy przed nabyciem przez pracownika prawa do emerytury, nie może pozbawić pracownika uprawnienia, opartego na ogólnym prawie, do otrzymania odszkodowania za zwolnienie bez usprawiedliwionej przyczyny, które to uprawnienie istnieje niezależnie od praw emerytalnych pracownika.

O wynagrodzeniu za grunty wywłaszczone na rzecz gminy.

W orzeczeniu z dnia 18. I. 1938 r. (C. II. 2825/37) Sąd Najwyższy orzekł, że 1) przepisy ustawy z dnia 15. III. 1934 r. o wynagrodzeniu za grunty wywłaszczone na rzecz gminy (Dz. U. Nr 29, poz. 242) mają zastosowanie do tych wywłaszczonych gruntów, które w dniu wejścia w życie powołanej ustawy były przeznaczone do użytkowania na cele publiczne, tj. na ulice, drogi, chociażby nie nastąpiło formalne oddanie ich w posiadanie gminy.

2) Sąd ustalając odszkodowanie za wywłaszczony grunt, nie jest związany zapadłym w tej mierze orzeczeniem władzy administracyjnej, lecz samodzielnie rozstrzyga wszelkie wyłaniające się kwestie faktyczne i prawne, a więc także decyduje o tym, jakie przepisy prawne należy w danym przypadku stosować oraz czy i jakie odszkodowanie przyznać należy.

Poradnictwo samorządowe.

Gm. B. zapytuje:

Na podstawie obowiązujących przepisów Inspektorat szkolny w Białej Krak., przesunął w r. 1934 nauczycielkę szkoły powsz. z VII grupy uposażenia do grupy VIII, a w związku z tym obniżył jej dodatek mieszkaniowy z kwoty 29.93 zł, na 15.74 miesięcznie. Na skutek zarządzenia tego nauczycielka ta otrzymywała z gminy jednostkowej, jak i z gminy zbiorowej dodatek mieszkaniowy w wysokości po 15.74 zł miesięcznie od 1. VII. 1934 do 31. XII. 1936.

Pismem z dnia 26. III. 1937 L.: 1576/37 Inspektorat powołując się na rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z 3. XII. 1930 (Dz. U. R. P. Nr 86 poz. 662) zażądał od gminy dostarczenia nauczycielce mieszkania wzgl. wypłaty dodatku mieszkaniowego od 1. VII. 1934 w wysokości zł 29.93 miesięcznie przewidzianej dla VII grupy uposażenia.

Na pismo Zarządu gminnego o wyjaśnienie, kiedy nauczycielka została faktycznie przesunięta z powrotem do VII grupy, oraz zapodanie daty i Nr dekretu (doszło bowiem do wiadomości Zarządu gminnego, że przegrupowanie nastąpiło z dn. 1. I. 1937 z prawem do poboru wyższego uposażenia), Inspektorat szkolny odpowiedział, że nauczycielka ta spełniła warunki, wymagane przez ustawę uposażeniową z dn. 9. X. 1923 do przejścia do dawnej grupy VII. i dlatego w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzp. z dn. 3. XII. 1930 w sprawie zmiany ustawy z dn. 17. II. 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publ. szkół powsz. (Dz. U. R. P. Nr 86 poz. 662) i wykładni tego rozporządzenia ogłoszonej okólnikiem Min. Spraw Wewn. Nr 25 z dn. 20. II. 1934 Nr SS. 54/6/22 i Min. W. R. i O. P. Nr 29 z 3. III. 1934 Nr BP.-5092/34, ma prawo do dodatku mieszkaniowego w wysokości zł 29.93 miesięcznie, natomiast nie wyjaśnił zupełnie z którym dniem faktycznie została jej przywrócona VII grupa uposażenia służbowego.

Zarząd gminny nie mogąc się zgodzić z wyjaśnieniem takim Inspektoratu szkolnego, odmawia wypłaty różnicy dodatku mieszkaniowego po 14.19 złotych miesięcznie za podany w ustępie 2-gim okres czasu, stojąc na stanowisku, że różnica ta nie należy się jej, skoro przywrócenie grupy VII. nastąpiło z dniem 1. I. 1937 i od tego dnia zaczęła pobierać uposażenie służbowe w/g wyższej grupy.

Nadmienia się, że nauczycielka dodatek mieszkaniowy przez cały czas pobierała w wysokości 15.74 zł miesięcznie.

Uprasza się o wyjaśnienie, czy stanowisko Zarządu gminnego jest słuszne?

Odpowiedź:

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych okólnikiem Nr 25 z dn. 20 lutego 1934 r. (Nr SS. 54/6/22) udzieliło następujących wyjaśnień w sprawie dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli:

„Obowiązek gmin i obszarów dworskich dostarczenia nauczycielom publicznych szkół powszechnych względnie wypłacania im dodatków mieszkaniowych w razie niedostarczenia mieszkań wynika z postanowień art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922, o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 18 poz. 143) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 86 poz. 662).

Art. 27 przytoczonego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933, o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych uchyla ustawę uposażeniową z dnia 9 października 1923 roku, która nie była podstawą do wypłacania nauczycielom publicznych szkół powszechnych dodatków mieszkaniowych i znosi wszystkie inne przepisy w sprawach unormowanych rozporządzeniem z dnia 28 października 1933 r.

Ponieważ przytoczone rozporządzenie o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych nie reguluje zupełnie dostarczania mieszkań nauczycielom publicznych szkół powszechnych przeto przepisy art. 11 wspomnianej ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych nie zostały uchylone i obowiązują nadal.

Wobec tego wypłacanie dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych winno odbywać się nadal w wysokości i na zasadach określonych dla funkcjonariuszów państwowych w dniu wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930, w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych, t. j. w dniu 1 kwietnia 1931 r.

Ponadto Ministerstwo zamieściło w tym okólniku następujący przykład: „Nauczyciel publicznej szkoły powszechnej przy zaszeregowaniu przeszedł z dawnej grupy VIII do nowej grupy IX. Dodatek

mieszkaniowy winien otrzymywać nadal w wysokości, przewidzianej dla dawnej grupy uposażenia, a dodatek wyższy według dawnej VII grupy otrzyma dopiero po spełnieniu warunków, wymaganych przez ustawę uposażeniową z dnia 9 października 1923 r. do przejścia do dawnej grupy VII".

Jak z tego wynika stanowisko Inspektoratu szkolnego jest zgodne z przytoczonymi wyjaśnieniami Ministerstwa, wobec czego gmina jest obowiązana do wypłaty uzupełnienia dodatku mieszkaniowego do kwoty 29.93 za czas od 1. VII. 1934 do 31. XII. 1936.

D.

Wydawnictwa.

Nakładem związku Pracowników Samorządu Terytorialnego (W-wa, Al. Jerozolimska 35, Dom własny) ukazało się 72-gie wydawnictwo „Biblioteki Samorządowca" pt.

„USTAWA SAMORZĄDOWA Z KOMENTARZAMI",

w opracowaniu Stanisława Podwińskiego — Dyrektora Dep. Min. Spr. Wewn., Bolesława Trzebińskiego — Naczelnika Wydz. M. S. Wewn., o objętości 364 stron.

Ustawa Samorządowa z komentarzami jest zbiorem przepisów o samorządzie. Zawiera przepisy ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego, 4-ry rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy, niektóre przepisy innych ustaw i rozporządzeń, ściśle wiążących się z wymienioną ustawą, poza tym 26 okólników i 12 pism okólnych, wydanych w związku z tą ustawą, jak również szerokie orzecznictwo Min. Spr. Wewn. i judykaturę — 36 wyroków — Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Zaktualizowany i usystematyzowany materiał uprzystępnia praktykom-samorządowcom i urzędnikom władz nadzorczych posługiwanie się całością przepisów, których stosowanie ułatwiają komentarze, oparte na obserwacjach i doświadczeniach praktyki nadzorczej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. W szerokiej mierze są uwzględniane również głosy teoretyków i praktyków, wypowiadane na łamach prasy samorządowej.

Wydawnictwo powyższe niewątpliwie zostanie z zadowoleniem przyjęte przez Związki i pracowników samorządowych. Cennym ono jest również dla szerokich rzesz działaczy samorządowych, a nawet ogółu społeczeństwa, które ostatnio przejawia duże zainteresowanie samorządem a szczególnie jego ustrojem i finansami.

Zebranie w jednej książce 2 ustawy, 6 rozporządzeń, 38 okólników i pism i 30 wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego czyni z niej niezbędny podręcznik w każdej gminie wiejskiej i miejskiej i w każdym wydziale powiatowym.

* * *

Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego ukazał się

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY 1939.

Rok wydawnictwa X.

Przedstawia w liczbach życie gospodarcze, społeczne i kulturalne Polski, szeroko uwzględniając tło międzynarodowe. Zawiera XXXII + 424 stron, 601 tablic oraz 2 mapy kolorowe.

Cena 1 złoty.

* * *

Komunikaty Studium Turyzmu Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Żywa akcja wydawnicza Studium Turyzmu U. J. w Krakowie wzbogaciła naszą literaturę naukową letniskowo - turystyczną o nowe wydawnictwa, w formie dalszych następujących zeszytów „Komunikatów" Studium:

Zeszyt 16. Wanda Leszczycka
RUCH UZDROWISKOWO-LETNISKOWY W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM W SEZONIE LETNIM 1938.

Zeszyt 17. Angelo Mariotti
L'ORGANIZZAZIONE TURISTICA NELL'ITALIA FASCISTA
ORGANIZACJA TURYSTYKI W ITALII FASZYSTOWSKIEJ
Przetłumaczył Aleksander Praczyński.

Zeszyt 18. Zofia Nadwodzka
RUCH LETNISKOWY W WOJEWÓDZTWIE LWOWSKIM

Zeszyt 19. Ciężkowski Marian
RUCH UZDROWISKOWO-LETNISKOWY W WOJEWÓDZTWIE STANISŁAWOWSKIM

Zeszyt 21. Stanisław Leszczycki
UZDROWISKA POLSKI ICH ROZMIESZCZENIE ORAZ ROZWÓJ W LATACH 1921—1938

Wszystkie prace wydane zostały w Krakowie, w roku 1939, z zasiłku Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji.

Wydawca: Instytut Administracyjno-Gospodarczy w Krakowie. (Liceum Administracyjne).
Redaktor odpowiedzialny: Mgr JÓZEF PRZETOCKI. Drukarnia „Powściągliwość i Praca" w Krakowie.

OGŁOSZENIE

NADWIŚLAŃSKIE KAMIENIOŁOMY KOMUNALNE

położone w Orleju — Porębie — Mirowie,

stanowiące własność

WYDZIAŁU POWIATOWEGO W CHRZANOWIE,

d o s t a r c z a j ą

w każdej ilości tłuczeń, kamień łamany i kamień obrabiany do wyrobu płyt kamienno-betonowych (trylingi) z kamieniołomów porfirowych w Orleju o wytrzymałości 1.800 – 2.000 Kg/cm^2 i ścieralności na tarczy Böhmego 0.13 cm^3/cm^2 a zwięzłości 33. – Porowatość względna wynosi 0.0413, nasiąkliwość wodą w %% – 1.61.

Kamień diabazowy z kamieniołomu w Porębie-Żegoty posiada wytrzymałość 1.600 – 1.800 Kg/cm^2, nieścieralność na tarczy Böhmego wynosi 0.40 cm^3cm^2.

Kamień ten nadaje się na tłuczeń dla celów gospodarki drogowej i kolejowej.

Warunki dostawy i płatności według umowy.

Materiały kamienne będą dostarczane loco wagon stacja Okleśna na linii Zakopane—Sucha—Trzebinia—Warszawa, względnie własnymi galarami Wydziału Powiatowego w Chrzanowie loco brzeg Wisły w Okleśnej.